

Sygn. akt III AUa 424/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ireneusz Lejczak spr.

Sędziowie: SSA Stanisława Kubica

SSA Maria Pietkun

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2015 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o emeryturę

na skutek apelacji J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 grudnia 2014 r. sygn. akt V U 2994/14

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Opolu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie I oddalił odwołanie wnioskodawcy J. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 15 września 2014 r. i w punkcie II zasądził od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Wnioskodawca, urodzony (...), w okresie od dnia 1 września 1967 r. do dnia 31 lipca 2002 r. pozostawał w zatrudnieniu w Zakładach (...) w N., przy czym w dniu 1 września 1967 r. zawarł z powyższym zakładem umowę o naukę zawodu, a od dnia 23 czerwca 1970 r. do dnia 27 stycznia 1971 r. odbywał wstępny staż pracy w zawodzie ślusarza. W okresie od dnia 28 października 1971 r. do dnia 25 października 1973 r. odbywał służbę wojskową i od dnia 8 listopada 1973 r. ponownie został przyjęty do pracy na stanowisku ślusarza. Z dniem 1 września 1979 r. powierzono mu stanowisko brygadzysty zmianowego ślusarzy. Od dnia 1 marca 1985 r. był brygadzystą – gięciarz blach profili – tłoczarni w metalu – krajacz na nożycach – ślusarz.

W okresie od dnia 8 lipca 1985 r. do dnia 9 lipca 1986 r. pracował w Czechosłowacji jako brygadzysta – monter. Od dnia 12 sierpnia 1986 r. ponownie pracował jako gięciarz blach profili – tłoczarz w metalu – krajacz na nożycach – ślusarz.

W okresie od dnia 1 września 1992 r. do dnia 5 października 1992 r. i od dnia 7 września 1993 r. do dnia 30 września pracował w Niemczech jako brygadzysta monter.

Na wydziale przygotowywania produkcji wykonywane były elementy metalowe służące do produkcji urządzeń dla przemysłu chemicznego i spożywczego. Pracownicy wykonywali takie prace jak: cięcie blach, gięcie, tłoczenie, szlifowanie, spawanie, montowanie elementów.

Sąd I instancji, opierając się na ustalonym w sprawie powyższym stanie faktycznym uznał, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że początkowy okres zatrudnienia wnioskodawcy w charakterze ślusarza, jak i później jako brygadzysty zmianowego ślusarza nie podlega uwzględnieniu. Również nie ma podstaw do uwzględnienia pracy wykonywanej za granicą w charakterze montera i brygadzysty – montera. Natomiast Sąd Okręgowy uznał, że dopiero objęcie funkcji brygadzysty od dnia 1 marca 1985 r. pozwala na zaliczenie tego okresu za okres pracy w warunkach szczególnych, przy czym jest on zbyt krótki do nabycia prawa do emerytury.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy odwołanie wnioskodawcy jako niezasadne oddalił na podstawie art. 477¹⁴ §1 kpc.

O kosztach orzekł na podstawie art. 98 kpc, art. 99 i §11 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r., poz. 490 jt.).

Powyższy wyrok w całości zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając mu naruszenie w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.) w związku z §2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, póź. 43 ze zm.) przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że konieczny jest bezpośredni nadzór, podczas gdy literalna wykładnia tych przepisów nie uzasadnia takiego stanowiska.

Nadto zarzucił naruszenie art. 233 §1 kpc przez błędną ocenę dowodów, w szczególności zeznań świadka i wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie wnioskodawcy emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja pełnomocnika wnioskodawcy jest nieuzasadniona.

Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe w sprawie i na jego podstawie ustalił prawidłowy stan faktyczny, z którego wywiódł trafne wnioski, a w konsekwencji wydał wyrok zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, jak również argumentację prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i bez potrzeby ponownego cytowania przyjmuje ją za własną.

Swoje uprawnienie do emerytury wnioskodawca wywodził z przepisu art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli okres

zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy w ilości co najmniej 25 lat.

Dalsze kwestie związane z wiekiem emerytalnym, rodzajem prac lub stanowisk oraz warunkami nabycia prawa do emerytury ustala się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Zgodnie z §4 tego rozporządzenia "Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Na tle przytoczonych przepisów kwestią sporną było wykazanie przez wnioskodawcę stażu pracy wynoszącego co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych, w szczególności czy podczas zatrudnienia w Zakładach (...) w N. w okresie od dnia 1 września 1967 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Odnośnie zarzutu błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, to jest on nietrafny. Należy podkreślić, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Skuteczne postawienie powyższego zarzutu wymaga zatem wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Tymczasem pełnomocnik wnioskodawcy nie wykazał, aby ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego była niezgodna z zasadami logicznego rozumowania, ani doświadczenia życiowego. Wbrew zarzutom pełnomocnika wnioskodawcy, Sąd I instancji przeprowadził szczegółowe postępowanie dowodowe, dokonał całościowej oceny zgromadzonych dowodów, w tym zeznań świadka i słusznie przyjął, że wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów, to również są one nietrafne.

Jeżeli chodzi o początkowy okres zatrudnienia wnioskodawcy w powyższym zakładzie, to ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jasno wynika, że pracował w charakterze ślusarza, a od dnia 1 września 1979 r. do dnia 28 lutego 1985 r., jako brygadzysta nadzorował pracę ślusarzy. Niewątpliwie praca w charakterze ślusarza, jak i brygadzisty nadzorującego pracę ślusarzy, nie została uznana przez ustawodawcę za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Co prawda dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma decydującego znaczenia tylko nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, ale nazwa ta jest jedną z przesłanek pozwalających odtworzyć rodzaj i zakres wykonywanych czynności. Jednak słusznie Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie wykazał, iż pracując na tych stanowiskach pracy w rzeczywistości wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie „A” cytowanego rozporządzenia. Zgromadzone w sprawie dokumenty pracownicze, w szczególności świadectwo pracy, angaże, zakres obowiązków brygadzisty zmianowego, zgodnie potwierdzają, że wykonywał pracę ślusarza i pracę brygadzisty nadzorującego pracę ślusarzy. Sąd Apelacyjny nie kwestionuje tego, że w ramach tej pracy, część obowiązków polegała na wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych np. szlifowanie, czy też spawanie. Jednak sporadyczne wykonywanie takich czynności nie jest jeszcze wystarczające do uznania tego okresu, gdyż zgodnie §2 ust.1 powyższego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Uzasadnione to jest tym, że praca w szczególnych warunkach przyczynia

się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Praca w szczególnych warunkach zatem to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do powyższego rozporządzenia. Natomiast zgromadzone dokumenty nie pozwalają na przyjęcie, że wnioskodawca jako ślusarz i brygadzysta wykonywał wyłącznie prace w warunkach szczególnych. Tym bardziej, że z zeznań świadka C. M., na podstawie których wnioskodawca domagał się zaliczenia spornego okresu, wynika, że wnioskodawca wykonywał różnorodne czynności nie zaliczone do prac w warunkach szczególnych, chociażby jak gięcie blach, czy prace montażowe.

W tym miejscu należy podkreślić, że prawo do wcześniejszej emerytury stanowi przywilej i jako takie jest odstępstwem od zasady powszechnego wieku emerytalnego. W związku z tym strona nie może poprzestać na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi udowodnić w sposób pewny i nie budzący wątpliwości przesłanki przyznania prawa. Tymczasem zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca w powyższym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Jeżeli chodzi o pozostały okres zatrudnienia, czyli od dnia 1 marca 1985 r. do dnia 31 grudnia 1998 r., to nawet przyjmując za Sądem Okręgowym, iż wykonywał jako brygadzysta pracę w warunkach szczególnych, to jest on niewystarczający do wykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Przy czym w ocenie Sądu Apelacyjnego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, że w tym okresie wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Należy zauważyć, że wnioskodawca w tym okresie pracował jako brygadzysta gięciarz blach profili – tłoczarz w metalu – krajacz na nożycach – ślusarz. Natomiast bez znaczenia jest, że prace te zostały wymienione w zarządzeniu Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu metalowego z dnia 30 marca 1985 r. Wymienienie bowiem tych stanowisk nie stanowiło uściślenia, lecz nieprawidłowe, a tym samym prawnie obojętne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, rozszerzenie katalogu czynności wymienionych w rozporządzeniu. Do uznania konkretnego rodzaju lub stanowiska pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decydujące znaczenie ma to, czy jest to praca wymieniona w rozporządzeniu z 7.02.1983 r. oraz w wykazach stanowiących załącznik do tego rozporządzenia, natomiast wykazy stanowisk ustalane przez właściwe podmioty w odniesieniu do podległych zakładów pracy mają jedynie charakter techniczno-porządkujący. Samo nawet wymienienie danego stanowiska, czy rodzaju prac warunkujących przyznanie spornego prawa do emerytury, nie może być interpretowane w sposób rozszerzający. Wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A, B, stanowiących załącznik do powyższego rozporządzenia nie uprawnia zatem do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Ponadto należy zauważyć, że rodzaj pracy opisany w poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik powyższego rozporządzenia polega na wykonywaniu czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Skoro nadzorowani przez wnioskodawcę pracownicy, jak też sam wnioskodawca, wykonywali głównie prace polegające na gięciu profili blach, tłoczeniu w metalu, krojeniu na nożycach, czy też ślusarskie, a więc prace nie wymienione w powyższym rozporządzeniu, to tym samym wnioskodawca, jako brygadzysta, nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w wykazie A dziale XIV poz.24.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy także nie pozwala na uznanie, iż podczas pracy eksportowej wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych bowiem na tą okoliczność wnioskodawca nie przedstawił żadnego dowodu.

Reasumując, należy stwierdzić, że wnioskodawca, mimo ciężącego na nim obowiązku, nie wykazał w sposób pewny i nie budzący wątpliwości, że w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych. Tym samym należy uznać, że nie spełnił warunku 15 lat pracy w warunkach szczególnych i w konsekwencji nie przysługuje mu prawo do wcześniejszej emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację pełnomocnika wnioskodawcy jako bezzasadną.

SSA Maria Pietkun SSA Ireneusz Lejczak SSA Stanisława Kubica

MK